T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/648
KARAR NO : 2020/679
KARAR TR : 23.11.2020

ÖZET: 5326 sayılı Kanun'un 41. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca alınan idari yaptırım kararının kaldırılması istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.G.
Davalı : İzmir Valiliği
Vekili : Av. Ö.T.O.

OLAY : İzmir Valiliği Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce, 29.11.2019 gün ve AA-284267 seri-sıra sayılı araç trafikten men/ muhafaza altına alma tutanağı düzenlenerek, 5442 sayılı İl İdare Kanunu'nun 11. maddesinin C fıkrası ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca davacıya ait park halinde terk edilmiş halde bulunan 711M6015AA motor numaralı araç bulunduğu yerden kaldırılmış ve yediemin deposuna teslim edilerek muhafaza altına alınmıştır.

Davacı, aracın çekildiği yere teslimi istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

KARŞIYAKA 1. SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 27.12.2019 gün ve D.İş. No:2019/3557 sayı ile, itiraz edilen işlemin idari bir işlem olmakla iptalinin idare mahkemesine açılacak dava ile istenilmesi mümkün olduğundan Hâkimliğin görevi dışında kaldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, araç men tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 6. İdare Mahkemesi, 17.03.2020 gün ve E:2020/346, K:2020/289 sayılı kararı ile, davacıya ait kullanılamaz hale gelen motorlu aracın bulunduğu yerden kaldırılmasına ilişkin işlemin 5326 sayılı Kanun ile 5442 sayılı Kanun kapsamında tesis edilmiş bir idari yaptırım olduğu ve 5442 sayılı Kanun'da kanun yoluna dair bir hüküm bulunmadığı göz önüne alındığında, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı başvurulacak kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı ve görevli mahkemenin belirlenmesinde anılan Kanun hükümleri dikkate alınacağından, işbu davanın görüm ve çözümünde 5326 sayılı Kanun'un yukarıda aktarılan hükümleri uyarınca adli yargı yerinin (sulh ceza hakimliği) görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmiş, davacı tarafından yapılan istinaf başvurusunun, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdari Dava Dairesinin 10.09.2020 gün ve E:2020/860, K:2020/837 sayılı kararı ile kabulüne, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca karar verilmek üzere İzmir 6. İdare Mahkemesinin 17.03.2020 gün ve E:2020/346, K:2020/289 sayılı kararının kaldırılmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

İZMİR 6. İDARE MAHKEMESİ: 23.09.2020 gün ve E:2020/1202 sayı ile, davacıya ait kullanılamaz hale gelen motorlu aracın bulunduğu yerden kaldırılmasına ilişkin işlemin 5326 sayılı Kanun ile 5442 sayılı Kanun kapsamında tesis edilmiş bir idari yaptırım olduğu ve 5442 sayılı Kanun'da kanun yoluna dair bir hüküm bulunmadığı göz önüne alındığında, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı başvurulacak kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı ve görevli mahkemenin belirlenmesinde anılan Kanun hükümleri dikkate alınacağından, işbu davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Burhan ÜSTÜN'ün başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.11.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının

incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Davanın, 5442 sayılı İl İdare Kanunu'nun 11. maddesinin C fıkrasında belirtilen yetki ile, 5326 sayılı Kanun'un 41. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca alınan idari yaptırım kararının kaldırılması istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

5442 sayılı Kanun'un "Valilerin hukuki durumları, görev ve yetkileri" başlıklı 11. maddesinde, "A) Vali, il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. Suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alır. Bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder, bu teşkilat amir ve memurları vali tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür.

B) Memleketin sınır ve kıyı emniyetini ve sınır ve kıyı emniyetiyle ilgili bütün işleri, yürürlükte bulunan hükümlere göre sağlar ve yürütür.

C) İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteaallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindendir. (Ek cümle: 25/7/2018-7145/1 md.) Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır.

(……)" denilmiş;

Hangi fiil ve eylemlerin kabahat niteliğinde olduğu, idari yaptırım türleri ve bu türler arasında sayılan İdari Para Cezaları ile İdari Tedbirlerin neler olduğu ve bunlara itiraz yolları 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda düzenlenmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde; "Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır." hükmü yer almakta ve bu maddede kabahatin tanımı yapılmaktadır.

Kanun'un "Kanunilik İlkesi" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasında; "Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir." hükmü, ikinci fıkrasında da "Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir." hükmü yer almakta, böylece hangi fiillerin kabahat oluşturduğunun kanunda açıkça tanımlanabileceği hususunun yanı sıra, idarenin de somut olayda olduğu gibi genel ve düzenleyici işlemleriyle tanımlama yapabileceği belirtilmiş, ayrıca işlenen bir kabahatin karşılığı olan yaptırımın türü, süresi, miktarının ancak kanun ile belirlenebileceği de ifade edilmiş olmaktadır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Çeşitli Kabahatler" üst başlığı altında "Çevreyi kirletme" başlığı altında düzenlenen 41. maddesinde, " (1) Evsel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye, beş yüz Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üç bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı beş bin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.

(5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu eşyanın toplanması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilân olunur.

(6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların müteemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye iki yüz elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.

(7) (Değişik:6/12/2019-7196/60 md.) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına belediye sınırları içerisinde belediye zabıta görevlileri, belediye sınırları dışında kolluk görevlileri karar verir.

(8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde idarî para cezasına karar verilmeyebilir.

(9) (Mülga:6/12/2019-7196/60 md.)

(10) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır."hükmü yer almış, davacı hakkında 5326 sayılı Kanun kapsamında idari yaptırım kararı uygulandığı anlaşılmıştır.

Aynı Kanun'un 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiş; Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; Kanunun 27. maddesinin (1) bendinde, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" ve (8). bendinde ise, "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının

görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür" hükümlerine yer verilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, davacı hakkında, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesi uyarınca idari yaptırım kararı verilmiş, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren başka bir karar verilmemiştir.

Bu durumda, davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 6. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 27.12.2019 gün ve D.İş. No: 2019/3557 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenleİzmir 6. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ileKşıyaka 1. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 27.12.2019 gün ve D.İş. No: 2019/3557 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 23.11.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

	Üye	Üye	Üye
	Aydemir	Nurdane	Ahmet
	TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN